Knjižnica »Zvijezda Mora« — Hvar
Svezak XI.

Govor Sv. Oca Pape Pija XII klericima svega svijeta

preveo

Don Juraj Dulčić
kanonik u Hvaru

Hvar 1939
Tisak Nadbiskupske tiskare u Zagrebu

Knjižnica »Zvijezda Mora« — Hvar
Svezak XI.

Govor Sv. Oca Pape Pija XII klericima svega svijeta

preveo

Don Juraj Dulčić
kanonik u Hvaru

Hvar 1939
Tisak Nadbiskupske tiskare u Zagrebu

Uvod.

Svečani ovaj sastanak, na koji ste se sabrali, da Isukrstovu namjesniku na zemlji posvjedočite počitanje i privrženost, napunja nas, dragi sinovi, radošću i osobitim zadovoljstvom. Vidimo naime pred sobom skup, koji je i urešen mnogostrukim lijepim svojstvima i odličan bogatstvom umnih vrlina. Utjeha je za nas kita pred nama po izbor profesora istaknutih u svetim naukama, a tako isto kruna upravitelja, koji brižno nastoje, da se gojenci njima povjereni sveto uzgoje i da postanu svetim svećenicima. Nu osobitom nas dragošću napunja pogled na probranu mladež, koju ovdje sačinjavaju klerici ne samo iz ovoga grada i Italije, nego iz sve Europe, pače iz svega zemaljskoga kruga. Njih kad vidim na istoj namisli i na sličnosti buduće djelatnosti, naime na usposobljavanju — pod vodstvom i učiteljstvom Petrova nasljednika — kako će usađivati u duše svih ljudi Isukrstov nauk i milost, ne možemo, a da svemožnom Bogu u velike ne zahvalimo za ovo obilje Božjega zvanja tim više, što su prisutni mladići kao predstavnici svih onih milijuna, koji se žele posvetiti svećeništvu.

Gospodin Isukrst, kako je poznato, reče apostolima: Vi ste svijetlo svijeta (Mat. 5, 14). Svijetlo svijetli, sunce grije. Evo dakle svrhe vaše, evo programa katoličkom svećenstvu: ono ima biti vrhunaravno sunce, da rasvjetljuje ljudima pamet Kristovom istinom, a duše im raspaljuje Kristovom ljubavlju. Ovoj svrsi i ovom programu treba da odgovara sva priprava i uzgoj za svećeništvo.

Hoćete li, da svi budete svijetlo istine, koja iz Krista ističe, valja da sami budete prije prosvjetljeni ovom istinom. Zato ste se i posvetili učenju svetih znanosti.

Želite li ljudske duše Kristovom ljubavlju zadojiti, valja da vi prije tom ljubavlju budete prožeti. Za tim ide i vaš nabožno-asketski uzgoj.

I. Prosvijetljeni Kristovom Istinom.

Vi dobro znate, predragi sinovi, kako se kleričke nauke uređene mudrom konstitucijom »Deus scientiarum Dominus«, koju je izdao naš predšasnik blagopokojni Pijo XI. U ovoj je konstituciji jasno određena razlika (koja se ima pomno u djelo provesti) između nauka glavnih — k njima dolaze pomoćne — i drugih, koje se posebnima zovu. One prve — na što treba da strogo paze profesori pri poučavanju i ispitivanju — moraju imati prvenstvo i biti kao središte nauka. Ove se pak druge imaju predavati i u djelo staviti toliko, da glavne

nauke dolično prate i popunjuju, a da ne uzimlju mnogo vremena ni truda, pogotovo pak da ni u najmanjoj mjeri ne budu na uštrb glavnih nauka.

Osobito je u istoj konstituciji mudro naglašeno i naređeno, da »philosophiae rationalis ac theologiae studia et alumnorum in his disciplinis institutionem professores omnino pertractent ad Angelici Doctoris rationem, doctrinam et principia eaque sancte teneant« (C. I. C. can. 1366, § 2). Značajka je doista Akvinčeve mudrosti to, što živom svjetlošću osvjetljuje istine pristupačne čovječjem umu, pa ih divno povezuje podesnim i jakim vezama jedinstva; da veoma zgodno razjašnjuje i brani članke vjere; napokon što uspješno odbija i pobjedonosno pobija temeljne zablude svih vremena. S toga, premili sinovi, imajte srce puno ljubavi i počitanja prama sv. Tomi, svim silama prionite, da sjajnu njegovu nauku umom produbite i rado prigrlite sve, štogod na tu nauku očito spada i što se u njoj drži punim razlogom za naročito i stalno.

Ove propise, koji su već prije od naših predšasnika bili dani, smatramo dužnošću, da vam danas napomenemo i preporučimo potpuno njihovo provedenje, ako to dosad nije bilo učinjeno. Istodobno usvajamo naših predšasnika opomene, kojima su oni htjeli braniti napredak istinske znanosti i zakonitu slobodu nauke. Sasvim odobravamo i preporučamo, da se, gdje je potreba, pri-

mijeni stara mudrost novim iznašašćima znanosti; da se slobodno pretresa ono, o čemu običavaju raspravljati znameniti tumačitelji anđeoskoga Naučitelja i da se upotrebe nova pomagala uzeta iz povijesti za bolje razumijevanje Akvinčevih knjiga. Ali neka se nijedan privatnik ne postavlja za učitelja u Crkvi »se in Ecclesia pro magistro gerat« (Ben. XV. AAS. 6. 1914 p. 576); niti neka jedni ništa više ne traže od drugih, nego što od svih zahtijeva svačija učiteljica i majka Crkva »nec quid eo amplius alii ab aliis exigant, quam quod ob omnibus exigit omnium magistra et mater Ecclesia« (Pius XI. AAS. 15, 1923 p. 324) i neka se ne podržavaju uzaludne raspre.

Ako se sve ovo izvrši, nadamo se, da će biti obilatih plodova za nauku. A preporukom nauke sv. Tome ne uklanja se natjecanje u traženju i širenju istine, nego se pače potiče i ispravno se vodi.

Nego da se vaš znanstveni odgoj okiti dragocjenim plodovima, potreba je, predragi mladići, i na to vas toplo potičemo, da blago znanja što ga tijekom vaših nauka skupljate, ne bude imalo samo svrhu, da odgovorite dobro na školskim ispitima, nego neka ono radije uobliči vaše duše i taj oblik da nikad ne iščezne, nego da trajnim ostane, eda po njemu, kad bude potreba, uzmognete izraziti bilo riječju bilo pismom sve ono, što služi za širenje katoličke istine i za privođenje ljudi k Isukrstu.

Ovo što smo rekli, vrijedi kako za ono, što se odnosi na istinu Bogom objavljenu tako i za razumne njezine pretpostavke naime za razjašnjenje i obranu načela kršćanske filozofije. Relativizmu onom o kojem je neumrle uspomene predšasnik naš Pijo XI. rekao, da je jednak dogmatskom modernizmu i odlučno ga osudio »impense reprobans« i nazvao ga »modernismum moralem, iuridicum et socialem« (Litt. Encycl. »Ubi arcano« AAS. 14. 1922 p. 696) — koji ne priznaje vrhovnoga pravila između istine i laži, između dobra i zla niti nepromjenljivih zakona prava i pravde, nego se usmjeljuje, da ih prilagodi promjenljivoj koristi pojedinih ljudi, civilnih radova, države i naroda — ovom, velimo, modernizmu morate vi, kako dolikuje vjesnicima evanđelja neustrašivo suprotstaviti potpune i apsolutne istine, koje potječu od Boga, a iz njih nužno izviru prvotne dužnosti i prava pojedinaca, obiteljskih družina i državnih zajednica i bez kojih ne može postojati ni dostojanstvo građanskoga društva ni sreća. A ovomu ćete sigurno izvrsno udovoljiti, ako ovakove istine vaš razum tako opoje, da budete pripravni, kako i za otajstvo svete vjere, tako i za njih ne izbjegavati nikakav trud niti uzmicati ni pred kojim nezgodama.

Suviše i za ovo se morate brigati, da istinu tako izlažete, da se pravo može razumjeti i užitak donijeti, da uvijek jasan i nedvojben govor upo-

trebljavate i da se čuvate suvišnih škodnih promjena, koje lasno pokvare suštinu istine. Ovakova se je običaja i ovakove navade vazda držala katolička Crkva. Na ovo se može primijeniti i Pavlova riječ, da naime Isukrst nije bio j e s t i n i j e, nego je u njemu j e s t bio (II. Kor. 1, 19).

Nego ako pogledamo na red istine od Boga nam dane i otajstva katoličke vjere, istina je, da je golem napredak u proučavanju i uporabi prirodnih sila, a još više bučnost kojom se razglasuje kultura čisto zemaljskih stvari, premnogima uzela pamet, da vrhunaravno jedva već mogu shvatiti, ali je ne manja istina i ovo, da revni svećenici skroz prožeti istinama vjere i napunjeni Duhom Božjim, postizavaju dandanas u osvajanju ljudi za Krista veće i čudnovatije uspjehe, nego možda ikad prije. Da budete i vi takvi svećenici po uzoru i primjeru sv. Pavla, neka vam ne bude ništa važnije od učenja b o g o s l o v l j a bilo biblijsko-pozitivnoga bilo spehulativnoga. Dobro upamtite, da vjernici sada vrlo željno traže dobre pastire duša i učene ispovjednike. Prionite zato pobožnom revnošću uz nauk moralnoga bogoslovlja i kanonskog prava. I nauk kanonskog prava upravljen je na spas duša, te svim svojim pravilima i zakonima za tim poglavito ide, da ljudi živu i umiru posvećeni božjom milošću.

P o v i j e s n e n a u k e, u koliko se u školama raspravljaju, neka se ne upuštaju toliko u pitanja

kritična i čisto apologetska — premda i ova imadu svoju važnost — nego neka radije budu usmjerene u dokazivanje djelatnosti crkvenoga života koliko je naime Crkva radila; koliko patila; kojim putem i kojim uspjehom svojemu poslanju odgovorila; kako je djelotvorno ljubav izvršila; gdje se kriju pogibelji, koje prijeće cvatući položaj Crkve; u kojim su prilikama odnošaji između Crkve i države uspijevali, a u kojima nijesu; koliko Crkva civilnoj vlasti može popustiti, a u kojim prilikama mora biti nepomična; napokon neka izreku zrio sud o stanju Crkve i iskrenu prama njoj ljubav — e što škola crkvene povijesti ima dati i nijetiti u đaku, a osobito u vama, predragi sinovi, koji boravite u ovom gradu, u kojem drevni spomenici, bogate knjižnice i arhivi, otvoreni nauci i istraživanju, ko da sami pred oči iznose život Crkve katoličke diljem vjekova.

A da ne bi klonula vaša ustrajnost i krepost, svaki dan, dragi sinovi, po mogućnosti crpite iz nepresušivih vrela svetih knjiga, osobito novoga zavjeta, pravi duh Isukrsta i apostola, da onda taj duh odsijeva u vašim mislima, riječima i djelima. Budite neumorni u radu, pa i za vrijeme praznika, da vaši starješine uzmognu pouzdano kazati: »Neka svijetli svjetlost vaša kod ljudi, da vide vaša dobra djela i slave oca vašega, koji je na nebesima« (Mat. 5, 16).

II. Raspaljeni Kristovom ljubavlju.

Na vaše božansko zvanje spada, da u dušama ljudskim pripravljate put k Isusovoj ljubavi i milosti. Da to postignete, treba da ste prije vi raspaljeni tom ljubavlju. A Isusovu ćete ljubav u sebi raspaliti, ako s njime budete povezani vezom m o l i t v e i ž r t v e.

Velimo vezom milosti, jer ako nas zapitate, koja je naša lozinka za svećenike katoličke Crkve početkom našega pontifikata, odgovaramo: Molite i sve to više molite i sve to vruće molite.

Velimo i vezom žrtve t. j. euharistijske žrtve. Ali ne samo euharistijske žrtve, nego svoje žrtve, sjedinjene s njegovom. Vi znate, da između učinaka presv. Euharistije ima i ovaj, da učesnicima i pričesnicima dava snagu, da se mogu žrtvovati i pregarati. Neka budu i ostanu u nuzgrednim pitanjima razne forme kršćanske askeze, ipak nijedna od njih ne pozna puta k božjoj ljubavi osim žrtve čak samoga sebe. To traži Krist od svojih sljedbenika, jer je rekao: »Hoće li tko da dođe za mnom, neka zataja samoga sebe, te uzme križ svoj svaki dan i slijedi mene« (Luk. 9, 23). On je izričitim riječima izrazio, da je put k božjoj ljubavi u vršenju božjih zapovijedi (Iv. 15, 10). On je napokon dao — naročito apostolima — onu divnu izreku: »Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum

solum monet, si autem mortuum fuerit, multum fructum affert« (Iv. 12, 24—75).

Svećenička služba traži od vas posebne, da ovako rečem, žrtve, između kojih onu naročitu i potpunu svega sebe, žrtvu počitanja prama Kristu celibatom. Ispitajte sami sebe! I ako koji od vas pronađe, da nije voljan, da celibat čuva, zaklinjemo ga, neka istupi iz sjemeništa i ponese se drugamo, gdje će svoj vijek provesti pošteno i plodonosno, mjesto da ga provede u svetištu pogibelju za vječni život i na sramotu Crkve. One pak, koji su već stupili u svećenički stališ ili se pripravljaju da u nj stupe, opominjemo, da mu se posvete potpuno i velikodušno. Pazite, da vas u ovoj velikodušnosti ne preteku bezbrojni vjernici, koji i dandanas za slavu Božju i za Isukrstovu vjeru najteže kušnje strpljivo podnose, već u ovoj borbi prednjačite svakomu svojim primjerom te svojim trudom i pobožnošću njima i svima pribavite milost u životu i smrti.

Nadalje imamo i ovu zapovijed od Boga »ut qui diligit Deum, diligat et fratrem suum« (I. Iv. 4, 21). Ovu je ljubav prama bližnjemu proglasio kao znak i legitimaciju čovjeka kršćanina (Iv. 13, 35), a mnogo više kao odliku katoličkog svećenika. Ta se uostalom ljubav ne može odijeliti od ljubavi prama Bogu, kako to jasno pokazuje apostol Pavao, koji veličajući ljubav velebnim pohvalom sjajno isprepliće ljubav prama Bogu i prama iskr-

njemu (I. Kor. 13). Ova ljubav prama iskrnjemu, koja ne zna za granice, proteže se na sve ljude, jezike, narode i rodove. I baš s time u savezu, premili sinovi, upotrebite rijetku i osobitu priliku, koju vam podava boravak u Rimu, da provedete u djelo ovu ljubav prama toliku mnoštvu mladića, koji, premda su iz različitih i među sobom najudaljenijih naroda, svi ipak pripadaju istom vremenu, istoj vjeri, istome zvanju i istoj ljubavi u Isusu te napokon imadu isto pravo u Crkvi. Ovu priliku, velim, upotrebite, da ovu ljubav gojite, i da ne učinite ništa, što bi je moglo bilo riječju bilo djelom ma i najmanje povrijediti. Natezanja političkih stranaka prepustite drugima. To ne spada na vas. Vi među sobom raspravljajte o onome, što spada i može koristiti apostolatu, dušobrižnoj službi, stanju Crkve i njezinu cvatu.

Hoćete li, da rastete u Kristovoj ljubavi, treba da gojite sinovsku poslušnost, pouzdanje i ljubav prama Isukrstovu Namjesniku. Preko njega iskazujte Kristu samom počitanje i poslušnost. Krist vam je naime prisutan u njemu. Zaludu lučiti Crkvu pravnu od Crkve ljubavi. To je neispravno, jer tek ona Crkva juridički osnovana, kojoj je glava Papa, jest Crkva Kristova, Crkva ljubavi i opća kršćanska obitelj. Oni osjećaji, što u obitelji pravo kršćanskoj tijesno povezuju oca s djecom a djecu s ocem, neka i među nama vladaju. Vi pak, koji u ovom gradu boravite

i svjedoci ste, kako ova Apostolska Stolica isključivši svjetovne težnje, ni na što drugo ne misli niti što drugo traži, nego dobro, sreću i konačno spas vjernika i svega ljudskog roda — vi, dragi sinovi, ono povjerenje, koje ste o Apostolskoj Stolici iskustvom stekli, saopćite svoj braći svojoj po svemu svijetu, neka svi u Kristovoj ljubavi s Vrhovnim Nadsvećenikom jedno budete.

Vaš svećenički apostolat božanskom istinom prosvjetljen i Kristovom ljubavlju prožet, ma i u najbjesnijim olujama svijeta, naperenim proti istini i ljubavi te u najvećim poteškoćama i nevoljama — što je sve za trudbenike u apostolatu kao nekakva povlastica, koja ih po naravi nužno prati — ne će biti bez obilna ploda za spas duša niti, uz pomoć božje milosti, bez one blažene utjehe, kojom je napunjen presveti učitelj naroda govorio: »Po Kristu obiluje naša utjeha« (II. Kor. 1, 15).

Jedini Bog zna, po kojim će stazama Providnost svakoga od vas povesti; koji će biti uzlazi i silazi te koji vas konačno krševiti i trnoviti puti čekaju. Ipak je životu svakoga svećenika, koji je istinom i ljubavlju Kristovom prožet, jedno stalno na poruči a to je: nada u onoga, koji nam je dao pobjedu po Gospodinu našemu Isukrstu »qui dedit nobis victoriam per Dominum nostru Jesum Christum« (I. Kor. 15, 57).

Ova dakle vrhunaravna sigurnost pobjede, u komu će dublje žile pružiti, nego li u vama, koji

ste nad grobovima apostola i u katakombama mučenika upili onaj duh, koji je u prošlim vremenima obnovio ljudski rod i koji je svjestan, da su i dandanas na snazi Isukrstova obećanja? Stoga vam predragi sinovi, ponovno naglašujemo, što je preblaženi Pavao veseo i siguran o plodu apostolskog truda izjavio: »Stoga, braćo moja draga, stalni budite i nepomični: budite uvijek obilati u djelu božjem znajući, da trud vaš nije uzaludan u Gospodu« (I. Kor. 15, 38).

Puni ove nade zazivajući obilje milosti od vječnoga Svećenika na vas sve i na pojedinoga od vas, udjeljujemo vam rado zalog ove prosvjetiteljne i pokrjepiteljne milosti: apostolski blagoslov u Gospodu.

Izdanja Knjižnice „Zvijezda Mora" — Hvar

1. „Hitler i katolici" (poslanica njem. biskupa) preveo kan. Don J. Dorotić . . . . Din 1.—
2. Msgr. J. Pizzardo: „Katolička Akcija" preveli bogoslovi hrvatske biskupije (str. 60) . . . . Din 5.—
3. Msgr. M. Pušić: Temeljna kršć. krepost: Ljubav Boga i bližnjega (katolici i domovina, katolici i komunizam itd.) pastirska poslanica 1935 str. 36) Din 2.—
4. Msgr. R. Fontenelle: „Mali katekizam Kat. Akcije", preveo biskup Pušić . . . . Din 1.—
5. Msgr. M. Pušić: „Specijalizirani pokreti Kat. Akcije" (Jocizam i Jacizam) (str. 48) . . . . Din 3.—
6. Msgr. Miho Pušić: „Apostolat Kat. Akcije" pastirska poslanica 1936 (str. 40) . . . . . Din 2.—
7. „Croatia Orans" — Prvi Hrvatski Liturgijski Kongres . . . . Din 30.—
8. Rocca d' Adria: „Kako ćeš postati župnikom Katoličke Akcije", prama italijanskom izvorniku priredio kan. Don. Juraj Dulčić (str. 70) Din 6.—
9. Sv. Benedikt i njegovo djelo (str. 148) . . Din 15.—
10. Dr. O. Dominik Budrović: Liturgijsko shvaćanje svete Mise (str. 16) . . . . Din 1.—
11. Govor Sv. Oca Pape Pija XII klericima svega svijeta, preveo kan. Don Juraj Dulčić (str. 16) Din 1.—

Knjige se dobivaju kod knjižnice „Zvijezda Mora" — Hvar (br. čeka 32.193). Ko naruči knjiga u vrijednosti od Din 50.— dobiva 10% popusta.

U nakladi knjižnice „Zvijezda Mora" izlazi i liturgijski list „Život s crkvom" časopis s prilogom „Sv. Misa za nedjelje i blagdane". — Godišnja pretplata Dinara 36.—